

KONGELOVEN 1665

(citeret fra Peter Frederiksen m.fl.:
"Grundbog til Danmarkshistorien", s. 116-17)

1) Den bedste begyndelse til alting er at begynde med Gud. Det første derfor, som Vi frem for alt vil have befalet alvorligt i denne Kongelov er: At Vores efterkommere enevoldsarvekonger over Danmark og Norge (...) skal bekende sig til den kristne tro (...), som den ren og uforfalsket er blevet fremsat og fremstillet i Den Augsburske Konfession år 1530, og holde landets indbyggere ved den samme rene og uforfalskede kristelige (:protestantiske) tro og magtfuldt håndhæve og beskærme disse lande og riger mod kættere, sværmere og gudsbespottere.

2) Danmarks og Norges enevoldsarvekonge skal herefter være og af alle undersåtter holdes og agtes for det ypperste og højeste hoved her på jorden over alle menneskelige love, der intet andet hoved og dommer kender over sig hverken i gejstlige eller verdslige sager uden Gud alene.

3) Kongen skal derfor også alene have højeste magt og myndighed til at gøre love og love og forordninger efter sin egen gode vilje og vejbehag, at forklare, forandre, formere, formindske, ja også ligefrem at ophæve forrige af ham selv eller hans forfædre udgivne love – denne Kongelov alene undtaget. (...)

4) Kongen skal også ene have højeste magt og myndighed til at indsætte alle embedsmænd, høje og lave. (...)

5) Kongen skal ene have våben- og væbningsmagt til at føre krig, slutte og ophæve forbund, med hvem og når han finder det godt, til at pålægge told og al anden ydelse, eftersom enhver vel ved, at riger og lande ikke kan besiddes trykt uden væbnet magt, og krigsmagt ikke kan holdes uden løn, og løn ikke kan bringes til veje uden skat.

6) Kongen skal også have den højeste magt over hele gejstligheden (...) til at beskikke og anordne al kirke- og gudstjeneste. (...)

7) Alle regeringens ærinder, breve og forretninger skal i ingen andens navn end i kongens navn og under hans signet (: segl) udgå, og han skal altid selv underskrive. (...)

16) Og eftersom alle stænder, adel og uadel, gejstlig, verdslig, én gang har overdraget Os og

de fra Os nedstigende linier (...) én ubundet enevoldskongedømmes magt arveligt til evig tid, ejer og tilkommer krone, scepter og enevoldsarvekongetitel og (konge) magt herefter straks i samme øjeblik, når en konge afgår ved døden, den næste i arvelinien, så at ingen videre overdragelse på nogen måde behøves, eftersom kongerne i Danmark og Norge herefter til evig tid (...) er fødte og bårne og ikke kårede eller valgte konger. (...)

17) Men kongen skal aldeles ikke give nogen ed eller forpligtigelse (...) fra sig, mundtlig eller skriftlig, eftersom han som en fri og ubunden enevoldskonge ikke kan bindes af sine undersåtter. (...)

18) Og eftersom fornuften og den daglige erfaring tilstrækkeligt lærer, at én samlet og sammenknyttet magt er langt stærkere (...) en den, som er adskilt og adspredt, og jo større magt og herredømme én herre og konge besidder, jo tryggere lever han og hans undersåtter for alle udvortes fjenders angreb: Da vil Vi også, at disse Vore arvekonger riger Danmark og Norge samt alle de hertil hørende provinser og lande (...) skal være og blive uskiftet og udelt under én Danmarks og Norges enevoldsarvekonge; de andre prinser og prinsesser af blodet må lade sig nøje med håbet og vente, indtil turen omsider kommer til dem og deres linier, én efter anden (: mænd havde altid arveret fem for kvinder).

Givet på Vort slot København, den 14. november. År 1665 Under vor signet. Frederik

Spørgsmål:

1. Hvad er kongens første opgave?
2. Hvordan er kongens forhold til kirken – er han kirkens overhoved eller underlagt denne?
3. Hvilke rettigheder har kongen?
4. Hvorfor skal undersåtterne betale skat?
5. Hvem / hvad bestemmer hvem der skal være konge i fremtiden?
6. Har kongen nogle forpligtigelser overfor undersåtterne?
7. Hvad handler punkt 18 om? Hvad argumenteres der for her?